

ЙОЗЕФ НЕСВАДБА
АНГЕЛЪТ НА СТРАШНИЯ
СЪД

Превод от чешки: Невена Захариева, 1984

chitanka.info

Съмва се. Сенките се отдръпват, предметите пред мен изведнъж стават резноцветни, а небето — лазурно-синьо, изгрява смъртта. След няколко часа изгряващата звезда ще засияе с бяла светлина, ще се разрасне многократно и като нагорещен живак ще изпълни небесните простори, ще изсуши повърхността на планетата, ще изгори всичко наоколо и накрая ще се слее със своята нажежена планета в единна огромна ясна материя.

Знаех с положителност това, та нали именно то беше причината да долетим тук. На осемнадесетия галактически кръг преди няколко дни бяхме получили съобщение, че в Алфа четири от Каменния остров предстои изригването на променлива звезда. Тъй като учените предполагали, че тази звезда има няколко планети, на които е възможно да съществува живот, получихме нареждане да заминем за там. Бях нетърпелив. Вече дълго време никой от нашата станция не беше летял до някоя Нова. Тези пътувания се смятаха за най-опасни, а аз бях на работа първа година, така че още не бях преживял никакво приключение.

Алфа четири от Каменния остров имаше девет планети. Само три от тях бяха заобиколени от просторна рядка атмосфера, която съдържаше кислород. Изследвахме ги една по една. Най-интересни явления наблюдавахме на третата планета на тази звезда. В по-голямата си част тя беше покрита с вода и затова отначало предположихме, че ще открием разумни същества под тамошните недълбоки морета, както се случва на някои планети. Но още при първите снимки от голяма височина стана ясно, че някои от континентите там са цивилизовани, забелязваха се големи пространства, застроени с жилища, и блокове със земеделски култури. Някои места бяха много гъсто населени, там явно все още се живееше на примитивни градски начала.

Тъй като носехме на туземното население последното съобщение и командирът ни искаше да избегнем всякакъв конфликт или война, направихме опит да се разберем с тях. Съмнително беше, че изобщо ще могат да издържат по някакъв начин на страхотната температура, която щеше да излъчи звездата им. Единствената възможност беше да се преселят другаде, но, както изглежда, цивилизацията им не беше на такъв висок стадий. Впрочем, ако имаха средства, с помощта на които да се преселят на някоя по-далечна планета, сигурно нямаше да чакат

нашето предупреждение. Но те явно нямаха такава съвършена техника, защото, въпреки че предавахме на всички вълни по най-простия съобщителен код, никой не отговаряше. Кой знае дали изобщо са открили електричеството! Така че, след като направихме няколко обиколки, не ни оставаше нищо друго, освен да систематизираме материала, който трябваше да предадем на Космическия институт за сравнително изучаване на цивилизациите, да запишем някои данни за галактичната информационна служба, една от референтките на която през целия път ни бавеше с глупавите си въпроси, и да се отправим към самата звезда, за да установим каква е причината да се превърне в Нова, на какво се дължи нейното изригване.

Това именно предизвика нашата катастрофа. Материята на тукашната звезда вече се променяше, температурата ѝ постепенно се покачваше, без ние изобщо да забележим това, и когато включихме двигателите, за да преминем на права траектория, регулаторът ни отказа да работи, връзката се прекъсна и ние заседнахме в пространството на третата планета като мъртъв сателит. На палубата незабавно бе дадена тревога. Бях свикнал с такива положения и първоначално никой от нас не осъзна опасността. Щом регулаторът се е повредил, ще го поправим, та това е проста работа!

— След тридесет часа ще можем да потеглим — самоуверено заяви инженерът, който бе застанал до мен, и внезапно пребледня.

— След тридесет часа ли? — потреперих аз. — След тридесет часа всички планети на тази звезда ще се превърнат в нажежени металически пари. А ние сме техен сателит.

Командирът ни събра в главната съвещателна зала. Разпределяше задачите, даваше нареждания, планираше, всички трябваше да вземат участие в поправката на регулатора.

— Нима не разбирате, че това е излишно? — разкрещях се аз. Всички имаха такъв тържествен, отговорен и делови вид. — Защо да поправяме регулатора, щом след няколко часа той ще се изпари заедно с нас? Защо да правим безполезни неща? — Гласът ми трепереше.

— А какво предлагате вие? — попита ме командирът. — Не ни остава нищо друго, освен да работим както винаги.

— И да чакаме да стане чудо?

— Никой не вярва в чудеса — каза той малко нетърпеливо, като се намръщи. — Но аз смятах, че в училище са ви обяснили как трябва

да се държите в критични положения...

— В училище ни уверяваха, че да се пътува с ракети, е съвсем безопасно и че живеем във време, когато нашият разум отдавна е покорил вселената, в ерата на Галактичната общност, когато никой не умира напразно или заради глупостта на началството си.

Аз бях отчаян, обидих го и едва не се разплаках. Не бях навършил още двадесет години, нямах деца, майка ми ме очакваше. Колко непонятен ми изглеждаше фактът, че някога хората са умирали едва на сто и шейсет години! Непонятен и безсмислен. И сега заради някакви глупци...

— Не искам да умра! — извиках аз. — Не искам да умра! — Командирът бащински се приближи към мен и кимна на останалите. Те бързо изтичаха по местата си, сякаш имаше смисъл да се бърза. Не ги разбирах, изглеждаха ми глупци.

— Всичко това беше само проверка, приятелю — рече командирът и насмалко не ме поглади по шлема. — За съжаление вие се провалихте. Ще бъдете прехвърлен на транспортна линия.

— Не е ли вярно? — изплаших се аз. Понякога хората се подлагат на подобни странни изпитания, за да бъдат подбрани за важните задачи само най-способните от тях. — Нима искате да кажете, че тази звезда няма да изригне, няма да се превърне в Нова, че не сме дошли тук, за да спасим цивилизацията, и че всичко това е било само комедия, която сте разиграли заради мен, за да разберете дали съм годен за най-отговорни проучвателни експедиции? — Командирът кимна. Пламнах. — В такъв случай разбирам защо другите са толкова спокойни. Бих искал да зная какво щяха да правят, ако всичко това беше истина и трябваше да умрат. Сигурно щяха да кре-[??]

Извиних се. Съжالياвах, че не бях издържал на изпитанието. Командирът ме изпрати на най-трудния участък, трябваше да работя с резервен скафандър на външния похлупак на ракетата самичък, без връзка с останалите.

Зи работеше срещу мен. Отначало ме беше малко срам. Та нали вече отдавна я ухаждах, а сцената, която направих днес, явно ще утежни положението ми. Зи е много строга, лесно съди хората. Ревностно ѝ се усмихвах през дебелите прозрачни изолатори, помагах ѝ в работата и носех вместо нея дреболиите, които тя оставяше в пространството. Тук тежестта беше незначителна, дори ми се

струваше, че самичък бих могъл да тласна нашата ракета по начертаната траектория.

Отново ме обзеха съмнения. Ако това е било само, изпитание, защо продължаваме в същия дух? Защо не потеглихме веднага щом се провалих? Искях да попитам Зи, но нямаше връзка. Това ми се удаде едва когато дойде да ни смени следващата двойка. Бяха двама приятели от Черния квадрант, страшни шегаджии, и аз очаквах, че ще се посмеем, но те грабнаха инструментите ни и мълчаливо се заловиха за работа с такова ожесточение, сякаш зад гърба им беше избухнал пожар. И наистина зад гърба им беше нашата звезда.

— Извинявай, Зи, знам, че сериозно сбърках, държах се ужасно. Като виждам колко са смели другите, просто се срамувам — казах аз в нейната каюта, докато и помагах да си свали защитната маска.

— Аз също се страхувам — рече тихо тя.

Значи, все пак това е истина, командирът ме беше излъгал като малко момче.

— Ще умра ли?

— Всички ще умрем — отвърна Зи.

Ах, тоя лъжец! Идеше ми да се втурна към каютата му. Разиграл ми беше комедия като лекар — на смъртно болен, като герой — на страхливец. Понечих да изтичам при него, но се спрях. Какво ще му кажа? Нали и той ще умре? Защо да го обвинявам? Та той ми е желаел доброто. Хвърлих се в прегръдките на Зи. Още не се бяхме любили с нея, тя никога не позволяваше.

— Сега разбирам защо навремето са употребявали наркотици — казах й аз по-късно, когато лежахме един до друг и слушахме как шуми изкуственият въздух от вентилаторите. — И на мен ми се иска да взема нещо за успокоение, някаква таблетка или течност, която да ме освежи. И двамата знаем къде е аптеката. Ела, ще изпреварим смъртта, заедно, щастливи, спокойно и приятно, без адския пек на дяволската звезда.

Зи бавно се отдръпна.

— Да не си болен? Та това би било предателство. Дезертърство. Откак сме се родили, знаем, че ще умрем, но въпреки това не искаме да се отровим. Командирът дава нареждания само защото нищо друго не му остава! При всички катастрофи във вселената екипажите се държат по същия начин, защото нямат друг избор. Раждаме се и

умираме, като междуременно мислим за работата си, за това, как да бъдем полезни, как да осмислим живота си. Няма никакъв друг изход. Нито религиозна лъжа, нито самоубийство, нито пиянство. Ти говориш като дивак или луд, сякаш не разбираш, че...

Ами да, Зи също беше по-голяма от мене и аз просто не можех да понасям мъдрите ѝ думи. Тя говореше, сякаш ѝ беше все едно, че ще умре, сякаш още от рождение знаеше, че при Третата планета ще я изгори Нова, сякаш сама се наблюдаваше. Нима не я е страх? Скарахме се. Искаше да изпрати при мен лекаря, защото, както се изрази, това било просто крах на личността ми, сякаш не беше напълно естествено, че искам пак да видя майка си и нея, да се любя с нея още много дни, че искам сам да предприема славни пътешествия във вселената и да се отлича, че не желая да умра така напразно и глупаво. Напуснах каютата ѝ и по резервния коридор се запътих към своята. Целият екипаж беше на носа на кораба, при регулатора. Минах покрай спасителните аварийни ракети. Бяха останали още три. Само да се кача и готово! Но къде да отлетя? Има само две възможности: да изчезна в космоса, да остана сам във вселена-като някогашните корабкрушенци, с тази разлика обаче, че тук не се извършват редовни рейсове и няма надежда да ме спаси някой търговски кораб. Тук цари пустота и ме чака сигурна гладна смърт. Или пък да полетя към звездата и да загина още днес. Известно време изпитвах желание да постъпя така. Поне щях да се избавя от това непоносимо чакане. Мога също да отлетя на планетата. На някой от континентите, в някой от градовете. Мога да ги предупредя. Възможно е да имат някакво средство за спасение. Никой друг вече не може да ни спаси. Изведнъж ми стана по-мъчно за тях, отколкото в началото. Как само заснехме родната им планета за Космическия институт, как отбелязвахме информационните данни. Сякаш тук, под нас, живееха добичета. Ами ако те са разумни същества? Ако не са уловили съобщенията на нашите радиопредаватели, аз самият ще ги предупредя. Влязох в спасителната ракета със служебния си скафандър. Никой не ме забеляза. Докато открият изчезването ми, аз отдавна вече ще бъда долу. И ще им съобщя новината. Няма да постъпя като командира ни. Нека научат всичко. И нека сами да решат. Любопитен съм да разбере дали и те само ще работят и ще работят като нашия тъп екипаж. Или имат друго разрешение на въпроса? И макар да ме е срам, трябва да си

призная, че в тоя миг ми хрумна дивашката мисъл за задгробния живот.

Вече виждах големите острови на планетата, всъщност това бяха два континента: единият голям и плосък на северното полукълбо и два триъгълни. Автоматите отбелязваха най-гъсто населени местата, където имаше въглища или метални руди. Това беше белег за съществуваща промишлена цивилизация. Кацнах бързо и малко грубо на площада на голямо населено място във вътрешността на един от континентите. Очаквах, че ще ме наобиколят тукашните обитатели, както често бях чел за това, но не виждах никого. Пред мен се очертаваха само тъмните контури на техните жилища, построени от желязо, бетон, глина и примитивни изкуствени материи. Не бяха напреднали много, строяха високи къщи със стръмни покриви, по всяка вероятност метеорологически устройства. Водата, която се изпарява от моретата, изглежда, често се втечнява и пада върху континентите. Не ми харесваше много тук, от пръв поглед личеше, че това е изостанала цивилизация, не бих я предпочел пред своята родна планета, но с удоволствие ще я предпочета пред смъртта. Почаках малко и после пузнах сирените. Бях готов дори да стрелям или да предизвикам пожар, само и само да ги призова.

Но се появи не тоя, когото виках. Изведнъж на небосвода изплува втора аварийна ракета от нашия космически кораб. Тя летеше стремглаво към мен, нажежена до червено, и аз бързо изскочих от кабината, втурнах се към най-близките къщи и се стуших в най-Тъмния ъгъл. Ракетата прелетя съвсем ниско, но не кацна, само чух високоговорителите. Те повтаряха името ми и ме викаха непрекъснато. Запуших си ушите.

— Върни се, незабавно се върни! — чух гласа на командира. — Успяхме да поправим регулатора, инженерът съкрати ремонта, след малко ще потеглим.

Ама че лъжец! Добре са ми известни триковете му. Иска да ме върне в общия ковчег, смята, че пак ще му повярвам. Първо изпитанието, сега инженерът, само и само да успокои мен, страхливеца. Глупак. Втори път не ще се оставя да ме измами. Знаем колко време траят ремонтите, познавам механиката на нашите машини. Не могат да се поправят като с магическа пръчка. Чувах също и Зи как риде край микрофона. Викаше ме да се върна, уверяваше ме, че тук

никой нямало да ме спаси, че само съм щял да навредя на тукашните обитатели и че тя нямало вече да ме обича. Като че ли ни предстоеше някакво бъдеще.

— Нима искаш да станеш за тях ангел на смъртта? — извика злобно Зи. — Или желаеш да ги подготвиш за Страшния съд? — присмя ми се тя, сякаш все още бях суеверен. — Не разбираш ли къде е единственото спасение от смъртта?

Тя май пак иска да ме поучава? Ако тукашните обитатели не успеят да намерят изход от това положение, аз ще се присъединя към тях, па макар и да загинат в по-следните си безкрайни оргии или заслепени от суеверие. И те са живи същества като мен, а това ни свързва. Тях сигурно не ги ръководи такъв безчувствен командир като моя. Отново чух името си. Дадоха ми десет секунди, за да съобщя къде съм. Бяха забелязали, че в ракетата няма никой. Дадоха ми десет секунди и после отлетяха обратно на нашия кораб.

— Ти си го избра. Ще останеш сам — каза ми на прощаване командирът и добави обикновената формула, с която се отстраняват от работа само дезертъорите и престъпниците. Щом изчезнаха, аз изтичах към най-близката постройка и похлопах на вратата, но тя се разпадна под ударите ми. Помещенията бяха празни, мебелите в тях — прашни и изгнили, в къщите нямаше никой. Тичах из града няколко часа, но не открих нито едно живо същество. За миг си помислих дори, че може би са невидими или че нощем се крият в дупки, но макар и да използвах най-прецизните детектори, не можах да намеря никого. Търсенето ми се увенча с успех едва извън града, под земята. Не можех да разбера защо се крият в земята, щом имат такива къщи. Да не би пък да са някакъв особен вид къртици? Махнах тънък пласт земя и открих скелет. Човешки скелет.

Стори ми се, че полудявам или че сънувам. Как са се озовали на тази планета — крайната от нашата галактика — разумни човешки същества? Да не би да са останки от някоя предишна експедиция? Или тая планета е била вече населена? Но в такъв случай защо щяха да ни изпращат тук за изследвания? Нищо не разбирах. Хрумна ми да включа детектора на космонавтите. Чух следния отговор: „Някъде наблизо трябва да се намира склад за горивни вещества. Тук има ракетни площадки.“

Открих ги на няколко метросекунди от мястото, където бях застанал. Това бяха големи и напълно изоставени площадки без ракети, със старовремско историческо устройство от ерата на първите галактически боеве, още преди основаването на Общността. Втурнах се към командната кула. Вратата ѝ рухна пред мен. Открих локатора. Той беше невероятно примитивен. Но показваше посоката. Посоката, в която преди векове са отлетели тукашните кораби. Беше насочен към осемнадесетия галактически кръг, към нашата станция. Натам, откъдето бяхме долетели. Просто не можех да повярвам. Нима е така? Нима е възможно? Нима наистина бях открил първата планета, обитателите на която бяха заселили цялата галактика, безименната планета, чието название бе забравено с течение на вековете и споровете. Нима това е седалището на първите хора, митологичната Земя? Нима обитателите ѝ са я напуснали, защото учените тук са установили предстоящото разпадане на тяхната звезда Алфа четири, Слънцето на първите поети, и по тоя начин още отдавна са се спасили от днешната катастрофа с помощта на собствения си разум, труд и търпелива борба срещу смъртта и унищожението?

В локатора блесна светлинка. Откъде? Как? Изчезна по посока на нашата станция. Та това не може да бъде една от ония предисторически ракети? Беше нашият космически кораб. Спасен. Този път командирът беше прав. Зи беше права. Тукашните обитатели бяха прави. Хората бяха прави.

Съмва се, сенките се отдръпват, предметите отведнъж стават разноцветни, а небето — синьо, изгрява смъртта. След няколко часа изгряващата звезда ще изригне и ще се слее със своята планета в единна огромна ясна материя. Ще изгори всичко около себе си. Но не и човешката истина. Аз не я бях познал навреме. Бях останал сам. Единственият човек, който ще умре на Земята.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.